

SÖYLEŞİ

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO) TÜRKİYE OFİSİNDEN İSTİHDAM VE EĞİTİM UZMANI NURAN TORUN ATIŞ İLE ÇOCUK İŞÇİLİĞİ ÜZERİNE

Nuran
Torun Atış

2021 yılı, Birleşmiş Milletler tarafından Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi Uluslararası Yılı ilan edildi. Bizler de buna istinaden bu söyleşimizde ILO Türkiye Ofisinden İstihdam ve Eğitim Uzmanı Nuran Torun Atış ile çocuk işçiliği meselesini ele aldık. Çocuk işçiliği sorununa dikkat çekmek ve bu sorunu eğitim odağında ele alarak çocuk işçiliğiyle mücadele konusuna yönelik farkındalığı artırmak amacıyla gerçekleştirdiğimiz söyleşimizi dünyadan ve Türkiye’den güncel veriler ve çocuk işçiliğiyle mücadelede eğitim sistemlerine düşen roller çerçevesinde yapılandırdık.

Söyleşimizden öne çıkanlar şöyledir:

- 2020 yılında dünya genelinde 160 milyon çocuk işçi var. Bir önceki küresel çocuk işçiliği raporuna kıyasla 8 milyon çocuk işçi eklenmiş. Bugün çocuk işçilerin sayısı dünyadaki toplam çocuk nüfusunun onda birine denk geliyor ve 79 milyonu ulusal mevzuata göre tehlikeli diyebileceğimiz işlerde çalışıyor.
- 160 milyon çocuk işçinin yaklaşık 90 milyonu 5-11 yaş grubunda. 5-11 yaş grubunda olan her 4 çocuk işçiden biri okul dışında.
- Çocuk işçiliğine neden olan başlıca etkenler şunlardır: hane yoksulluğu, yetişkin işsizliği, çalışan yoksulluğu, işverenlerin ucuz işgücü talebi, eğitime erişim zorlukları, mevzuat ve uygulama açıkları.
- Türkiye’de çocuk işçiliğinde yer alan her 100 çocuktan 34’ü okula gidemiyor ve okul dışında kalıyor. Salgınla birlikte artan yoksulluk oranları Türkiye’de çocuk işçiliği riskinin yükseldiğini gösteriyor.
- ILO raporunda 2022 yılının sonuna kadar salgının etkilerinden dolayı dünya genelinde yaklaşık 9 milyon ilave çocuğun, çocuk işçi grubuna katılacağı tahmin ediliyor.
- Çocuk işçiliği toplum için en pahalı, en maliyetli işçilik türüdür.
- Her eğitim kurumunda ve kademesinde sosyal adaletin bütünsel olarak müfredatta işlenmesi gerekiyor. Spor ayakkabıları diken, meyveleri dalından toplayan çocukların hayatları; en iyi spor ayakkabının alındığı, en organik meyvenin sunulduğu çocukların hayatlarından değersiz değildir, önemsiz değildir, olmamalıdır.

Yazının tamamı için; tedmem.org/?p=3693

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)
TÜRKİYE OFİSİNDEN İSTİHDAM VE EĞİTİM
UZMANI NURAN TORUN ATIŞ İLE ÇOCUK
İŞÇİLİĞİ ÜZERİNE

TÜRKİYE’NİN TIMSS 2019 PERFORMANSI
ÜZERİNE DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

TÜRKİYE’NİN TELAFİ EĞİTİMİ YOL HARİTASI

2020 EĞİTİM DEĞERLENDİRME RAPORU

COVID-19 VE DÜNYADA OKULLARIN
DURUMU

WWW.TEDMEM.ORG

FACEBOOK.COM/TEDMEM

TWITTER.COM/TEDMEM

YOUTUBE.COM/TEDMEMORG2012

TÜRKİYE'NİN TIMSS 2019 PERFORMANSI ÜZERİNE DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study-Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması) dört yılda bir ülkelerin matematik ve fen bilimleri öğretimine ilişkin başarılarını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen uluslararası bir ölçme ve değerlendirme uygulamasıdır. TIMSS'in yedinci döngüsü olan TIMSS 2019'a 4. sınıf düzeyinde 58 ülke ve 6 benchmark (eyalet ve belediyeler gibi bölgesel oluşumlar), 8. sınıf düzeyinde ise 39 ülke ve 7 benchmark katılmıştır.

TEDMEM olarak hazırladığımız bu raporda, 8 Aralık 2020 tarihinde açıklanan TIMSS 2019 sonuçlarını Türkiye açısından inceledik. Türkiye'deki 4. ve 8. sınıf öğrencilerinin matematik ve fen bilimleri performansını, farklı yeterlik düzeylerini, öğrenme alanları ve bilişsel alanlardaki başarı durumunu uluslararası ortalamayla kıyaslayarak değerlendirdik. Öğrenme çıktıları ile ilgili değişkenler bağlamında; öğrenmeyi destekleyen ev-aile ortamı, öğrencilerin ailelerinin ekonomik durumları, okul kaynakları, okul disiplini ve güvenliği, öğretmenlerin mesleki deneyimleri, mesleki gelişim süreçleri, iş doyumları, öğretme ve öğrenme sürecinde süre, konu, kapsam ve sorunlar, öğrencilerin derse yönelik tutumlarına ilişkin bulgular ile öğrenci başarısı ile bu değişkenlerin ilişkisini inceledik. Öğrenci başarısının bu değişkenlere göre farklılaşmasını uluslararası ortalama veya ortanca değerler ile kıyaslayarak çıkarımlar yapmaya çalıştık. Yaptığımız değerlendirme ve çıkarımların imkân verdiği ölçüde, matematik ve fen bilimleri alanında öğrenme çıktılarının iyileştirilmesi için öneriler sunduk. Veriye dayalı olarak cevaplarını bulamadığımız sorulara, araştırma ihtiyaçlarına dikkat çektik.

Raporda öne çıkan bulgu ve değerlendirmelerden bazıları şöyledir:

- Türkiye TIMSS uygulamasına katılmaya başladığı 1999 yılından bu yana ilk defa, 4. sınıf öğrencileriyle hem matematik hem de fen bilimlerinde; 8. sınıf öğrencileriyle ise fen bilimlerinde uluslararası ortanca olan 500 puanın üzerinde bir başarı göstermiştir.
- Önceki yıllara kıyasla hemen hemen tüm bölgelerde öğrencilerin matematik ve fen bilimleri başarılarında genel bir iyileşme gerçekleşmiştir. Ancak bölgeler arası başarı farkları keskin bir biçimde devam etmektedir. Örneğin, Doğu Marmara ile Güneydoğu Anadolu'daki öğrenciler arasında oluşan 80 puanın üzerindeki başarı farkı, bölgeler arasında neredeyse 3 yıla karşılık gelen bir öğrenme açığı olduğunu göstermektedir.

- Matematik ve fen bilimlerinde ileri yeterlik düzeyine ulaşan öğrenci oranı, Türkiye'de uluslararası ortancadan daha yüksektir. Ancak alt düzeye dahi ulaşamayan öğrenci oranı da uluslararası ortancadan daha yüksektir. Özellikle matematik dersinde alt düzeye dahi ulaşamayan 8. sınıf öğrenci oranının belirgin biçimde yüksek olması (%20) dikkatle incelenmesi gereken bir durumdur.
- Türkiye'de öğrencilerin başarı durumları, ağırlıklı varlıklı öğrencilerin çoğunlukta olduğu okullarda daha yüksek iken ağırlıklı dezavantajlı öğrencilerin çoğunlukta olduğu okullarda daha düşüktür.
- Evdeki öğrenme kaynaklarının miktarı, Türkiye'deki öğrenciler açısından en büyük başarı farkının olduğu değişkendir. Evdeki öğrenme kaynakları çok olan öğrencilerin matematik başarısı, öğrenme kaynakları az olan öğrencilerden 175 puan daha yüksektir.
- TIMSS 2019 sonuçlarına göre okul öncesi eğitim süresi arttıkça öğrenci başarısı artmaktadır. Ancak Türkiye'deki 4. sınıf öğrencilerinin %76'sı hiç okul öncesi eğitim almamış ya da bir yıl veya daha az eğitim almış öğrencilerdir.
- TIMSS 2019 sonuçları erken çocukluk eğitiminde ebeveynlerin rolünün önemini de ortaya çıkarmaktadır. Okul öncesi eğitim süresi daha az olan, ancak ebeveynlerinin erken okuma-yazma ve sayısal etkinliklerle sıklıkla ilgili olduğu öğrencilerin başarısı daha yüksek olabilmektedir.
- Türkiye'de okul kaynaklarındaki kısıtlılıklardan etkilenen öğrenci oranı uluslararası ortalamaya kıyasla daha fazladır.
- Devamsızlık sıklığı arttıkça öğrenci başarısı hem Türkiye'de hem uluslararası ortalamada düşmektedir. Ancak, az ve çok devamsızlığı olan öğrenciler arasındaki başarı farkı Türkiye'de uluslararası ortalamaya kıyasla daha yüksektir.
- TIMSS 2019 verileri Türkiye'deki öğretmenlerin mesleki gelişim etkinliklerine katılma oranlarının, uluslararası ortalamaya kıyasla daha düşük olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçları da bu doğrultuda uluslararası ortalamaya kıyasla daha yüksektir.
- Uluslararası ortalamada öğretmenlerin mesleki deneyim süresi, öğrenci başarısında neredeyse hiç fark yaratmazken Türkiye'de öğretmenlerin mesleki deneyim süresine göre öğrenci başarısı belirgin biçimde farklılaşmaktadır.
- Türkiye'de okulun akademik başarıya önem verme derecesi arttıkça öğrenci başarısı da artış göstermektedir.
- Türkiye'de matematiği çok seven öğrenci oranı uluslararası ortalamaya kıyasla daha yüksektir, ancak 4. sınıftan 8. sınıfa gelindiğinde matematiği çok seven öğrenci oranlarında önemli ölçüde düşüş görülmektedir.

Raporda sunulan önerilerin başarılı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için Türkiye'de TIMSS 2019 sonuçlarının işaret ettiği müdahale alanlarına yönelik iyileştirme çalışmalarının sürdürülebilir, tutarlı, kanıta dayalı ve sistemli bir plan doğrultusunda yapılmasına ihtiyaç vardır.

YAYIN TÜRKİYE'NİN TELAFİ EĞİTİMİ YOL HARİTASI

Türkiye, salgının başladığı Mart 2020'den bu yana okulların en uzun süre kapalı kaldığı OECD ülkelerinden biri oldu. Okulların kapalı kaldığı süre uzadıkça öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duygusal kayıpları sistemin telafi süreçlerini yönetme kapasitesini giderek aşıyor ve bu durumun bir kuşakta kalıcı sosyal, duygusal ve ekonomik kayıplar oluşturmasından endişe ediliyor.

TEDMEM olarak, söz konusu kayıpların telafisinin önemine dikkat çekmek üzere hazırladığımız bu raporda öncelikle salgının gölgesinde geçen son bir yılda dünyada ve Türkiye'de eğitim alanında yaşanan önemli gelişmelere yer verdik. Ardından; salgının eğitim öğretim süreçleri kesintiye uğrayan okul çağındaki çocuklar üzerindeki etkilerini akademik, sosyal-duygusal ve olası ekonomik kayıplar odağında ele aldık. İzleyen bölümde dünyada ve Türkiye'de söz konusu kayıpların telafisine yönelik mevcut uygulamalara ve planlamalara yer verdik. Son olarak, daha önceki bölümlerde ortaya konan olgu, değerlendirme, görüş ve önerilerden yola çıkarak Türkiye'de telafi sürecinin planlanmasında atılacak adımlara katkı sağlaması amacıyla, temel olarak belirlediğimiz ilkeler ve gereklilikler çerçevesinde altı farklı müdahale alanından yola çıkarak eylem önerilerimizi sunduk.

Raporda öne çıkan değerlendirme ve önerilerden bazıları şöyledir:

- Çocuklarımızın bir an önce okula dönmesi ve öğrenme kayıplarının telafisi için toplumsal seferberlik başlatılmalıdır.
- Telafi sürecinin hayata geçirilmesi, öğretmenlerin ve öğrencilerin bireysel çabasına bırakılmamalıdır.
- Öğrenciler ve öğretmenler salgının neden olduğu kayıplarla baş başa bırakılmamalı, tüm paydaşların görev ve sorumlulukları tanımlanmalıdır.
- Öğrencilerin öğrenmeye etkin bir şekilde katılabilmeleri için sosyal ve duygusal iyi olma halleri önceliklendirilmelidir.
- Okula güvenli geri dönüş ve telafi süreçleri için bütçe planlaması yapılmalıdır.
- Okullardaki ihtiyaç ve kaynak farklılıkları giderilmelidir.
- Öğrenme kayıpları ve eksikliklerini tespit etmeye kaynaklık edecek geçerli, güvenilir ve aynı zamanda süreç odaklı bir ölçme değerlendirme yaklaşımı benimsenmelidir.

- Öğrenme kayıpları ve eksikliklerinin belirlenmesi kadar öğrencilerin sosyal ve duygusal gereksinimleri de belirlenmeli ve izlenmelidir.
- Önceki sınıf düzeylerinin kritik öğrenmelerini de kapsayacak biçimde merkezi düzeyde yeni bir öğretim programı geliştirme çalışması yapılmalıdır.
- Yeni öğretim programı çalışmaları kapsamında mevcut öğretim programları çerçeve program anlayışıyla yeniden uyarlanmalı, salgında önemi anlaşılan yaşam becerilerine de yer verilmelidir.
- Uzaktan öğrenme sürecinde çoğunlukla kapsam dışı bırakılan uygulamalı dersler, öğrencinin bütüncül gelişimini de destekleyecek biçimde yeni bir anlayışla düzenlenmelidir.
- Telafi programının genel çerçevesi ve temel prensipleri merkezi düzeyde belirlenmeli; içeriği ve süresi ise bölgeler, iller ve okulların ihtiyaçlarına göre uyarlanmalıdır.
- Salgından en çok etkilenen dezavantajlı arka planlara sahip öğrenciler okul düzeyinde tespit edilmeli, bu gruplara yönelik olarak okul temelli telafi programları tasarlanmalıdır.
- Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için farklı telafi ve destek süreçleri oluşturulmalıdır.
- Okul rehberlik servislerinin, salgınla birlikte değişen rehberlik ve psikolojik danışma ihtiyacını karşılamak üzere yeni koşullara uygun bir rehberlik anlayışı geliştirmesi sağlanmalıdır.
- Okul temelli olarak geliştirilecek odaklı telafi programı için okul süresi dışında bölgesel farklılıklar göz önünde bulundurularak ek zaman oluşturulmalıdır.
- Öğretmenlerin iyi olma hallerinin sağlanmasına yönelik desteklenmesi gerekmektedir.
- Yeni oluşan koşullarda eğitim öğretimin etkili biçimde sürdürülebilmesi için öğretmenlere gerekli destek mekanizması sağlanmalıdır.
- Gelecekte yaşanabilecek olası doğal afet ve salgın gibi durumlarda eğitim öğretimin sürdürülmesi ve öğrenme kayıplarının azaltılması için önceden hazırlanmış eğitimde acil durum eylem planının oluşturulması gerekmektedir.

Çocuklarımızın okuldan uzakta kalmalarının sonucunda oluşan kayıplarla geçen, okulun dönüştürücü ve koruyucu rolünün gerçekleştirilemediği bir yılın ardından yaşadıklarımızın birikimli olarak geleceğe taşınmasını önleyebilmek, hepimizin sorumluluğunda olan ve ivedilikle çözüme kavuşturulması gereken bir durum olarak önümüzde durmaktadır. Çocuklarımızın bugününü ve geleceğini kurtarmak için salgınla birlikte değişen ve dönüşen eğitim ihtiyaçlarımızı giderme planını toplumsal seferberlik düzeyinde ele almak zorunda olduğumuzu bir kez daha belirtmek isteriz.

Raporun tamamı için; tedmem.org/?p=3671

Salgının gölgesinde geçen 2020 yılı içinde eğitim sistemimizde yaşananları değerlendirerek sorun alanlarını irdelemeyi ve çözüm önerileri sunmayı amaçladığımız 2020 Eğitim Değerlendirme Raporu'nda Yönetişim ve Finansman, Öğretmenlik ve Mesleki Süreç, Temel Eğitim ve Ortaöğretim, Mesleki ve Teknik Eğitim, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri, Ölçme Değerlendirme ve Kademeler Arası Geçiş alanlarında salgın sürecinin kısıtlılıkları içinde hangi gelişmelerin yaşandığını ele aldık. Salgın sürecinde Türkiye'de 2020 yılında eğitimde neler yaşandığını, hangi güçlüklerle karşı karşıya kalındığını, bu güçlüklerle nasıl baş edilmeye çalışıldığını, yaşanan aksaklıkları, çözümlerin sınırlılıklarını ve geleceğe dönük olarak ne tür çözümlerin üretilebileceğini irdelemeye çalıştık.

Raporumuzdan öne çıkan değerlendirmeler aşağıdaki gibidir:

- Çocuklarımızın eğitim hakkı toplumsal öncelik olmalıdır. Uzaktan eğitimde nicel göstergelerin yanı sıra nitelikle ilgili göstergeler için de değerlendirme yapılmalıdır.
- COVID-19 salgını, eğitim öğretim süreçlerinin kesintiye uğramaması için ek kaynak ihtiyacı doğurmuştur. Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin kapasite ve ihtiyaç farklılıkları dikkate alınarak sunulan destekler çeşitlendirilmelidir.
- Pedagojik formasyonun kaldırılması oldukça gerekli ve yerinde bir karardır. Ancak bu karar, öğretmen yetiştirme sürecindeki arz-talep dengesizliğinin giderilmesi için tek başına yeterli değildir.
- Salgın öncesi dönemde dahi okula erişimde sıkıntılar yaşayan çocukların uzaktan eğitim sürecinde eğitimi terk etmeleri yüksek bir olasılıktır.
- Mesleki ve teknik eğitim kapsamındaki sorunların ve ihtiyaçların bütüncül bir bakışla değerlendirilmesine ve telafi sürecinin veri temelli olarak planlanmasına ihtiyaç bulunmaktadır.
- Salgın süreci, okullardaki Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) hizmetlerinin rolü ve işlevinin önemini daha belirgin hale getirmiştir.
- 2020-2021 eğitim öğretim yılında eğitim öğretimin uzaktan eğitim araçlarıyla devam etmesi nedeniyle ilköğretim ve ortaöğretimde ölçme ve değerlendirme yeni bir sorun alanı haline gelmiştir.

Raporun tamamı için; tedmem.org/?p=3645

COVID-19 salgını sebebiyle Mart 2020'den itibaren birçok ülkede eğitim öğretim süreçleri sekteye uğradı. Salgının gidişatına ve ülkelerin toplumsal tedbirlerine yönelik politikalarına bağlı olarak ülkelerde okulların kapalı kalma süreleri değişiklik gösterdi. TEDMEM olarak, dünyadaki okulların açık kalma ve kapanma süreçlerini 31 Ağustos 2020'den itibaren haftalık olarak izleyerek kamuoyu ile düzenli olarak paylaştık.

Dünya genelinde okullar salgının ilk dönemlerinde toplumsal tedbirlerle kapanmış; Nisan 2020 sonundan itibaren kademeli olarak yüz yüze eğitime açılmıştır. Ancak, salgının planlanan düzeyde ilerlememesi ve COVID-19 virüsü ile ilgili yeni varyasyonların ortaya çıkması ile birlikte okullarını açık tutan ülke sayısı Kasım 2020'den itibaren düşüşe geçmiştir. 2021 yılında ise birçok ülkede okulların açılması için yerinde karar süreci uygulanmaya başlanmıştır. Salgının kontrolü kapsamında ülkelerde yapılan ek düzenlemeler, aşılamanın başlaması ve hızlı antijen testlerinin yaygınlaşması gibi gelişmeler, bahar döneminde yüz yüze eğitimin sürdürülmesine katkıda bulunmuştur. Mevcut durumda, kuzey yarımkürede yaz mevsiminin başlaması nedeniyle birçok ülkede okullar yaz tatili dönemine girmiştir.

Öğretmenlerin aşılama, okulların yeniden yüz yüze güvenle açılabilmesi için birçok ülkenin gündeminde yer almıştır. Ancak, ülkelerin ulusal aşılama programlarındaki birtakım farklılıklar ve aşı tedarik durumlarındaki değişkenlikler sebebiyle öğretmenlerin aşılama, her ülkede eş zamanlı olarak ilerleyememiştir.

Türkiye'de 23 Mart 2020'de uzaktan eğitime geçilmiştir. Salgının devam ettiği üç akademik dönemin büyük bir kısmında öğrenciler, uzaktan eğitim yoluyla eğitim öğretim süreçlerine devam etmiştir. 2 Temmuz 2021'de sona eren eğitim öğretim yılının ardından 5 Temmuz - 31 Ağustos 2021 tarihleri arasında tüm kademelerdeki öğrenciler için yüz yüze olarak gerçekleştirilen "Telafide Ben de Varım" programı başlamıştır.

COVID-19 ve dünyada okulların durumu ile ilgili güncel bilgilere erişmek için; tedmem.org/?p=3515

tedmem

Türk Eğitim Derneği
Kocatepe Mah. Kızılrımkac Cad. No:8
Çankaya / Ankara
0 (312) 939 50 00
info@tedmem.org